

CÀ PHÊ DOANH NHÂN - DOANH NGHIỆP: MÔ HÌNH TỪ THỰC TIỄN PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI Ở TỈNH ĐỒNG THÁP VÀ MỘT SỐ KIẾN NGHỊ

PGS, TS. BÙI VĂN HUYỀN^(*)

Tóm tắt: Trong quá trình phát triển, Đồng Tháp luôn nỗ lực tìm kiếm các giải pháp để phát huy tiềm năng và lợi thế, cải thiện môi trường kinh doanh thuận lợi để thu hút đầu tư cho phát triển kinh tế - xã hội địa phương. Mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp ra đời là một cách thức thực hiện phương châm “đồng hành cùng doanh nghiệp”, đánh dấu thành công của tỉnh Đồng Tháp trong việc lắng nghe và kiến tạo môi trường kinh doanh thuận lợi cho cộng đồng doanh nghiệp. Bài viết phân tích một số thành công bước đầu của mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp ở tỉnh Đồng Tháp, từ đó đề xuất một số kiến nghị nhằm nhân rộng mô hình này ở Việt Nam.

Từ khóa: mô hình; Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp; Đồng Tháp

1 Khái quát mô hình - Về bản chất

Mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp là hình thức đối thoại doanh nghiệp, là các cuộc đàm đạo, trao đổi giữa doanh nghiệp và chính quyền về các vấn đề liên quan đến xây dựng và thực thi chính sách, pháp luật, nhằm hướng tới tạo lập môi trường kinh doanh thuận lợi cho doanh nghiệp. Tuy nhiên, đây là đối thoại “đặc biệt”, được thực hiện trong “không gian đặc biệt”, cởi mở và thân thiện, tạo sự thoải mái cho tất cả các bên tham gia đối thoại. Các bên tham gia đối thoại trên tinh thần cởi mở, dung nhận, lắng nghe, thực sự cầu thị, bình đẳng và đoàn kết.

- Cơ sở hình thành mô hình

Mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp ra đời xuất phát từ chính yêu cầu thực tiễn quản lý của Đồng Tháp, đặc biệt là trong vấn đề thủ tục hành chính. Trước đó, Đồng Tháp thực hiện giải quyết thủ

tục hành chính hay các kiến nghị của doanh nghiệp theo quy trình. Doanh nghiệp gửi văn bản tới Ủy ban nhân dân tỉnh, sau đó, lãnh đạo sẽ xem xét vấn đề đó thuộc trách nhiệm của sở, ngành, cơ quan nào thì ký chuyển cho cơ quan đó tham mưu. Theo quy trình cũ, thời gian doanh nghiệp kiến nghị đến khi nhận được công văn trả lời khá dài, có khi mất hơn 03 tháng. Điều này đã ảnh hưởng không nhỏ đến hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp và gây mất niềm tin vào bộ máy chính quyền. Nhận thức được điều này, lãnh đạo tỉnh Đồng Tháp cho ra đời sáng kiến về đối thoại thường xuyên giữa doanh nghiệp và lãnh đạo địa phương. Mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp là sáng kiến của Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh Đồng Tháp. Mô hình này hoạt động theo phương thức gặp mặt để trao đổi công việc tại một khu vực được thiết kế như một “quán cà phê” nhỏ, thân thiện, gần gũi thiên nhiên, trong khuôn viên Ủy ban nhân dân tỉnh.

Từ 6 giờ 30 đến 7 giờ 30 hằng ngày (ngoài giờ hành chính), lãnh đạo Ủy ban nhân dân tỉnh và doanh nhân sẽ ngồi uống cà phê và cùng trao đổi.

^(*) Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Ngoài ra, lãnh đạo của các cơ quan tham mưu, các sở, ban ngành cũng thường xuyên tham dự để lắng nghe, tiếp nhận thông tin cũng như tham mưu cho lãnh đạo cùng giải quyết công việc. Lãnh đạo của Tỉnh ủy, trực tiếp là Bí thư Tỉnh ủy cũng là các nhân tố tích cực tham gia và góp phần quan trọng vào thành công của mô hình này.

- Mục tiêu hoạt động của mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp

+ Tạo môi trường thuận lợi cho hoạt động sản xuất, kinh doanh thông qua việc tiếp thu, tiếp nhận các sáng kiến cải cách do doanh nghiệp đề xuất, tạo động lực cũng như thúc đẩy tiến trình cải cách hành chính. Đồng thời, thông qua huy động trí tuệ, sức mạnh từ cộng đồng doanh nghiệp để thực hiện mục tiêu kiến tạo phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương. Chính sách được thiết kế, điều chỉnh từ thực tiễn, dựa trên ý kiến đóng góp, đề xuất từ doanh nghiệp. Doanh nghiệp có cơ hội được tham gia tích cực, chủ động vào quá trình hoạch định, điều chỉnh chính sách của địa phương. Với cách thức đó, môi trường kinh doanh được tạo lập sẽ thuận lợi nhất và đáp ứng được yêu cầu phát triển của doanh nghiệp.

+ Nhận diện cụ thể, chính xác những khó khăn, vướng mắc, những hạn chế của môi trường kinh doanh hiện tại, từ đó thiết kế các biện pháp cải cách đáp ứng sự phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. Qua đối thoại, lãnh đạo Tỉnh cùng cơ quan tham mưu sẽ giải quyết, tháo gỡ khó khăn của doanh nghiệp, bảo đảm ý kiến, đề xuất của doanh nghiệp không chỉ được giải quyết đúng thời gian, thủ tục, quy định, mà còn được giải quyết nhanh nhất, tối ưu nhất.

+ Nâng cao chất lượng, tính khả thi của các chính sách, quy định của Tỉnh. Thông qua đối thoại, Tỉnh nắm rõ hơn nhu cầu của doanh nghiệp, thị trường, suy nghĩ, phản ứng của doanh nghiệp về các chính sách, từ đó xây dựng và điều chỉnh chính sách phù hợp với yêu cầu thực tiễn. Đồng thời, doanh nghiệp nắm rõ hơn chủ trương, chính sách của Tỉnh. Qua đó, chất lượng chính sách được nâng lên, hiệu lực và hiệu quả của chính sách cũng được cải thiện.

+ Tăng cường tính minh bạch và nâng cao trách nhiệm giải trình của cơ quan chính quyền địa phương, nâng cao năng lực quản lý của Nhà nước

trong quá trình xây dựng và thực thi chính sách, pháp luật. Thông qua sự tương tác, giải quyết các khó khăn, vướng mắc của doanh nghiệp, chính quyền Tỉnh sẽ cung cấp, chia sẻ thông tin, giải thích chính sách của Tỉnh cho doanh nghiệp. Qua đó, doanh nghiệp sẽ nắm bắt được đầy đủ những thông tin cần thiết để phát triển.

+ Xây dựng lòng tin và nhận thức chung giữa chính quyền Tỉnh và doanh nghiệp trong quá trình phát triển, cùng hướng tới lợi ích của cả khu vực doanh nghiệp và Tỉnh. Tạo niềm tin vào tương lai cho khách hàng là người dân và doanh nghiệp bằng sự minh bạch, thân thiện, trung thực, sáng tạo trong cung cấp dịch vụ công. Tỉnh phục vụ, hỗ trợ, đồng hành cùng doanh nghiệp. Doanh nghiệp làm giàu cho Tỉnh, tạo thu nhập, việc làm cho lao động và đóng góp vào ngân sách của địa phương.

+ Xây dựng thương hiệu địa phương - thương hiệu Đồng Tháp - theo ý tưởng gián tiếp, gần gũi của lãnh đạo chính quyền Tỉnh: “Đất Sen hồng”. Đây là thương hiệu mà mỗi khi nhắc đến đều gợi nhớ về những ấn tượng tốt đẹp.

- Phương thức hoạt động của mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp tỉnh Đồng Tháp

Tỉnh Đồng Tháp thành lập bộ phận chuyên trách làm cầu nối hỗ trợ doanh nghiệp giải quyết các vấn đề khó khăn trong thực tiễn, những bất cập từ cơ chế, chính sách gây cản trở hoặc tác động tiêu cực đến hoạt động sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp. Phòng Đối ngoại thuộc Văn phòng Ủy ban nhân dân tỉnh được giao nhiệm vụ thông báo, tiếp nhận đăng ký gặp lãnh đạo tỉnh của doanh nghiệp.

Doanh nghiệp đăng ký gặp lãnh đạo tỉnh qua số điện thoại “nóng” 0919.022.299 hoặc địa chỉ thư điện tử: doingoai.vpubdt@gmail.com. Thời gian lãnh đạo tỉnh gặp doanh nghiệp từ 6 giờ 30 đến trước 7 giờ 30 hằng ngày tại quán cà phê trong khuôn viên Ủy ban nhân dân tỉnh.

Những doanh nghiệp đăng ký và gửi nội dung trước sẽ được các sở, ngành có liên quan xem xét, nghiên cứu, tham mưu cho lãnh đạo tỉnh để đưa ra câu trả lời ngay trong lúc cà phê sáng. Đối với những vấn đề cần kiểm tra hồ sơ, lãnh đạo Tỉnh sẽ chỉ đạo bộ phận chuyên trách rà soát để trả lời nhanh nhất cho cộng đồng doanh nghiệp.

2. Kết quả hoạt động

- Một số thành công bước đầu

+ *Mô hình đã góp phần xử lý kịp thời các vướng mắc mà doanh nghiệp gặp phải trong quá trình thực thi chính sách của Nhà nước*

Trên thực tế, từ khi áp dụng mô hình này, nhiều doanh nghiệp đã được tháo gỡ khó khăn kịp thời để an tâm thực hiện phương thức sản xuất, kinh doanh. Việc tháo gỡ kịp thời khó khăn không những làm tăng niềm tin của doanh nghiệp đối với Nhà nước, mà còn kích thích động lực phát triển cho doanh nghiệp - một trong những chủ thể quan trọng cho phát triển kinh tế đất nước nói chung và kinh tế địa phương nói riêng.

+ *Mô hình góp phần quan trọng, có ý nghĩa quyết định đối với việc nâng cao năng lực cạnh tranh cấp tỉnh của Đồng Tháp trong những năm qua*

Việc gỡ gỡ thường xuyên giữa lãnh đạo Tỉnh, các cơ quan chính quyền và doanh nghiệp đã góp phần xử lý những vướng mắc của doanh nghiệp một cách nhanh nhất, tiếp nhận phản hồi của doanh nghiệp, từ đó hoàn thiện thể chế, cơ chế, chính sách phù hợp với thực tiễn. Đây là những điều kiện quan trọng trong việc hoàn thiện môi trường kinh doanh và nâng cao năng lực cạnh tranh cấp tỉnh. Thực tiễn cho thấy, việc áp dụng mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp từ cuối năm 2015 đã góp phần vào việc gia tăng năng lực cạnh tranh cấp tỉnh của Đồng Tháp.

Năm 2020, lần thứ 03 liên tiếp, Đồng Tháp giữ vị trí thứ hai trong bảng xếp hạng Năng lực cạnh tranh cấp tỉnh. Báo cáo của Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam và Cơ quan Phát triển Quốc tế của Hoa Kỳ (VCCI, USAID) năm 2019 cho thấy, Đồng Tháp là đại diện của Đồng bằng sông Cửu Long xếp thứ hai về chỉ số PCI từ năm 2014 đến năm 2018, năm 2018 tiếp tục phá vỡ kỷ lục của chính mình, khi đạt 70,19 điểm và xác lập năm thứ 11 liên tiếp nằm trong nhóm 05 tỉnh, thành phố đứng đầu PCI của cả nước⁽¹⁾.

Có thể thấy, thông qua đối thoại trực tiếp ở mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp, Đồng Tháp đã tiết kiệm được thời gian giải quyết các thủ tục hành chính, giảm thiểu các chi phí phi chính thức và hỗ trợ tốt nhất cho doanh nghiệp. Trên

thực tế, một số chỉ số thành phần liên quan đến các yếu tố trên của Tỉnh đều tăng nhanh. Chẳng hạn: chi phí về thời gian, năm 2018 đạt 8,9 điểm, tăng mạnh so với năm 2014 và năm 2015, với điểm số lần lượt là 8,45 và 8,54; chi phí không chính thức, năm 2018 là 7,87 điểm, tăng hơn 01 điểm so với năm 2015; dịch vụ hỗ trợ doanh nghiệp đạt 6,77 điểm, tăng gần 01 điểm so với năm 2015⁽²⁾. Điều này đã chứng tỏ hoạt động của doanh nghiệp được hỗ trợ ngày càng tốt hơn.

Đặc biệt, Đồng Tháp là tỉnh duy nhất có 04 chỉ số thành phần PCI đứng đầu trong phạm vi cả nước, gồm: chỉ số về tiếp cận đất đai (7,79 điểm); chi phí về thời gian (8,9 điểm); cạnh tranh bình đẳng (7,87 điểm); tính năng động (7,81 điểm)⁽³⁾. Điều này có được là nhờ những nỗ lực của chính quyền trong việc cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh, trong đó có hoạt động tổ chức mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp.

+ *Mô hình làm tăng niềm tin của doanh nghiệp đối với chính quyền tỉnh Đồng Tháp*

Thành công của mô hình này đã khiến cộng đồng doanh nghiệp ở Đồng Tháp đánh giá cao các chỉ đạo điều hành của lãnh đạo tỉnh. Đồng thời, sự nhanh nhạy của cộng đồng doanh nhân đã hỗ trợ rất nhiều lãnh đạo Tỉnh trong điều hành công việc. Nghiên cứu của VCCI, USAID (năm 2018) cho thấy, có tới 92% doanh nghiệp tham gia điều tra PCI tại Đồng Tháp đánh giá cán bộ có thái độ thân thiện trong quá trình giải quyết công việc, 90% nhận thấy cán bộ nhà nước giải quyết công việc hiệu quả (02 chỉ tiêu này của Đồng Tháp cao nhất cả nước)⁽⁴⁾.

+ *Mô hình góp phần thúc đẩy sự phát triển của cộng đồng doanh nghiệp, huy động sức mạnh của các thành phần kinh tế, đặc biệt là đóng góp của doanh nghiệp vào phát triển kinh tế - xã hội địa phương*

Nhờ sự khai thông về chính sách, cải thiện về môi trường đầu tư, đặc biệt là sự ra đời của mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp, từ năm 2016 đến nay, số doanh nghiệp đang hoạt động sản xuất, kinh doanh tăng trưởng nhanh so với trước đó; mức độ tăng trưởng giai đoạn này đạt 34,9%, gấp gần 05 lần so với giai đoạn 2013 - 2015⁽⁵⁾.

Ngoài doanh nghiệp trong nước, thời gian qua, Đồng Tháp cũng đạt thành tựu nhất định trong thu hút doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài theo tinh thần Nghị quyết số 35/NQ-CP ngày 16/5/2016 và Nghị quyết số 19-2017/NQ-CP ngày 06/02/2017 của Chính phủ, thúc đẩy chương trình khởi nghiệp, tạo lập nhiều kênh thông tin kết nối với doanh nghiệp, giải quyết kịp thời các vướng mắc, tạo điều kiện thuận lợi cho doanh nghiệp và nhân dân phát triển sản xuất, kinh doanh.

Nhờ những buổi cà phê sáng với doanh nghiệp mà nhiều sản phẩm của Đồng Tháp đã đủ tiêu chuẩn xuất ngoại. Ví dụ, xoài được xuất khẩu qua Nhật, Hàn Quốc, Nga...; nhãn xuất khẩu vào thị trường Mỹ; chanh xuất sang Nhật, Hàn Quốc...

+ *Mô hình trở thành tiền đề để các địa phương trong Tỉnh tiếp tục phát triển các mô hình giao lưu, đối thoại khác* nhằm nâng cao hiệu quả lãnh đạo, quản lý. Đó là các mô hình cà phê doanh nhân - doanh nghiệp, cà phê cấp ủy, cà phê đại đoàn kết ở một số huyện, thành phố... Trong đó, mô hình Cà phê cấp ủy, Cà phê đại đoàn kết ở một số huyện, thành phố tạo không gian giao lưu, chia sẻ thông tin, trang bị thêm kiến thức, kỹ năng, trao đổi kinh nghiệm trong quản lý, công tác chuyên môn và thống nhất ra quyết định quản lý cũng như phối hợp công tác giữa cán bộ lãnh đạo, quản lý.

+ *Mô hình đã tạo ra hiệu ứng lan tỏa khá rộng lớn.* Thành công của mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp của Đồng Tháp thể hiện ở: từ mô hình này, cùng với mô hình Hội quán, Đồng Tháp đã xây dựng được thương hiệu địa phương vô cùng khác biệt và đặc sắc. Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp được nhiều địa phương trong cả nước áp dụng và học tập. Mô hình của Đồng Tháp đã tạo nên xu hướng, trào lưu mới về “cà phê doanh nhân” trên toàn quốc. Nhiều tỉnh, thành trên cả nước đã xây dựng mô hình “cà phê doanh nhân”, như Quảng Ngãi, Quảng Ninh, Thái Nguyên...

- Nguyên nhân của thành công

Mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp của tỉnh Đồng Tháp là một sáng kiến cụ thể hóa nhu cầu từ thực tiễn vận hành của doanh nghiệp và chính quyền. Mô hình ra đời từ nhận thức đúng

đến về vai trò của doanh nghiệp trong phát triển, cũng như yêu cầu cấp thiết phải cải thiện môi trường kinh doanh, cải cách thủ tục đầu tư để thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của một địa phương.

Đây cũng là sản phẩm của triết lý lãnh đạo, quản lý dân chủ, gần dân, gần bó với nhân dân. Triết lý này đã chi phối hành động của cấp ủy, chính quyền cũng như đội ngũ cán bộ, công chức tỉnh Đồng Tháp. Người đứng đầu chính quyền tỉnh đã khẳng định, trong giai đoạn phát triển mới, doanh nghiệp, doanh nhân là lực lượng đi đầu trong ứng dụng khoa học và công nghệ, đổi mới sáng tạo, phát huy tối đa lợi thế mà cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 mang lại để tạo ra nhiều sản phẩm chất lượng, có sức cạnh tranh toàn cầu.

Mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp của tỉnh Đồng Tháp mang đậm bản sắc văn hóa của vùng đất miền Tây hào sảng và mến khách. Mô hình này xuất phát từ yêu cầu bức thiết của thực tiễn phát triển, đáp ứng lợi ích của doanh nghiệp, chính quyền, phù hợp với bản sắc văn hóa, thói quen và tính cách của địa phương, do đó được những người tham gia, các bên liên quan đón nhận.

Mô hình này cũng thể hiện tư duy về khát vọng vươn lên, mong muốn tạo ra sự khác biệt, sáng tạo, đổi mới, nỗ lực khắc phục các điểm yếu, bất lợi của địa phương. Từ nhận thức doanh nghiệp là đòn bẩy giúp kinh tế địa phương phát triển, giúp đời sống người dân được nâng cao, tỉnh Đồng Tháp xác định phải kê vai sát cánh, kịp thời tháo gỡ những vướng mắc cho doanh nghiệp để họ có điều kiện kinh doanh tốt nhất. Mặc dù Đồng Tháp đã có nhiều bước tiến trong việc quan tâm đến doanh nghiệp, từ chính sách ưu đãi đến thủ tục cấp phép kinh doanh, nhưng vẫn còn một số vướng mắc chưa được giải quyết thấu đáo. Sự sáng tạo, khác biệt của mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp là qua buổi cà phê sáng giữa lãnh đạo tỉnh với doanh nghiệp, công việc sẽ được giải quyết nhanh chóng hơn; giảm chi phí thời gian, công sức cho doanh nghiệp. Chính vì vậy, mô hình sáng tạo và khác biệt này được cộng đồng doanh nghiệp tiếp nhận và hưởng ứng. Mô hình này mang đặc điểm, tính chất của cuộc đối thoại giữa cơ quan quản lý nhà

nước với doanh nghiệp, nhưng được thực hiện trong một không gian cởi mở, thân thiện, gần gũi do đó hiệu quả của việc đối thoại tăng lên rất nhiều. Những cuộc gặp gỡ này được thực hiện thường xuyên, liên tục, do đó các vấn đề vướng mắc nhanh chóng được giải quyết. Cơ chế vận hành của mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp ở tỉnh Đồng Tháp là cơ chế trực tiếp lắng nghe, tiếp thu và giải quyết của người đứng đầu, người có trách nhiệm cao nhất, do đó vấn đề được xử lý nhanh gọn. Điều đó giúp củng cố niềm tin của doanh nghiệp đối với chính quyền và thúc đẩy Mô hình hoạt động hiệu quả.

Sự thành công của mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp của tỉnh Đồng Tháp có vai trò rất lớn của cấp ủy và lãnh đạo của Đảng tại cơ sở. Điều đó thể hiện ở sự quan tâm sâu sát đặc biệt của cấp ủy, trực tiếp là Bí thư Tỉnh ủy tới hoạt động của mô hình, sự quyết tâm, thống nhất, đồng lòng và tinh thần đoàn kết của lãnh đạo Đảng và chính quyền tỉnh.

Tại không gian của quán cà phê, các doanh nghiệp có cơ hội gặp gỡ, trao đổi với nhau để tìm cơ hội, thúc đẩy đổi mới, sáng tạo thông qua chia sẻ ý tưởng, kinh nghiệm trong kinh doanh. Không gian này đã trở thành điểm gặp gỡ, là nơi các doanh nghiệp có thêm kênh thông tin để xử lý những vướng mắc, tạo điều kiện cho doanh nhân gặp gỡ, sẻ chia và hiện thực hóa ý tưởng kinh doanh.

Cuối cùng, lắng nghe để thay đổi là yếu tố cốt lõi của mô hình này. Hơn ai hết, lãnh đạo tỉnh hiểu rằng các doanh nghiệp, doanh nhân là những người am tường về thị trường, cơ hội đầu tư, kinh doanh, về những biến động của thị trường. Lắng nghe họ, để dự liệu cho những chính sách, biện pháp của chính quyền trong tương lai, để thích ứng với sự thay đổi, để chính sách sát với thực tiễn, là một trong những yếu tố cốt lõi, quyết định sự thành công của mô hình.

- Đánh giá chung về việc hoàn thiện thể chế và tạo lập môi trường kinh doanh từ mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp

Một là, người đứng đầu cấp ủy đảng và chính quyền có vai trò quyết định trong việc hoàn

thiện thể chế, tạo lập môi trường kinh doanh cho phát triển kinh tế - xã hội tại địa phương. Mô hình ở Đồng Tháp cho thấy sự vào cuộc trực tiếp, quyết liệt của người đứng đầu chính là sự nêu gương, đã tạo ra sức lôi cuốn, động lực mạnh mẽ thôi thúc toàn bộ đội ngũ cán bộ, công chức trong bộ máy noi theo, hành động theo trong quá trình thực thi công vụ.

Hai là, hoàn thiện thể chế cho phát triển, tạo môi trường đầu tư kinh doanh thuận lợi cho doanh nghiệp, cải cách thủ tục hành chính phải tích cực và chủ động thực hiện, được coi là công việc được thực hiện thường xuyên và liên tục. Cơ quan quản lý nhà nước không những phải thực hiện các thủ tục đúng quy trình, đúng thời hạn, mà còn cần tiến hành *một cách nhanh nhất với giải pháp tối ưu nhất* cho doanh nghiệp.

Ba là, cần thực hiện một cách dân chủ, thực chất. Thực tế đã chứng minh, thành công của mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp ở tỉnh Đồng Tháp được hội tụ bởi nhiều yếu tố, nhưng nổi bật là tạo ra không gian đối thoại dân chủ, cởi mở, gần gũi, thân thiện và không lễ nghi. Điều đó đã làm cho đối thoại thực chất, tin cậy và sâu sắc hơn.

Bốn là, hoàn thiện thể chế cho phát triển, tạo môi trường đầu tư kinh doanh thuận lợi cho doanh nghiệp thông qua đối thoại phải được thực hiện theo hai chiều. Tạo điều kiện cho doanh nghiệp gặp gỡ, trao đổi, tham mưu những kinh nghiệm, ý tưởng với chính quyền. Như vậy, thể chế và các quy định sẽ gần với thực tế thị trường hơn, hiệu lực, hiệu quả và tính khả thi của chính sách sẽ được nâng cao.

3. Triển vọng và kiến nghị để nhân rộng mô hình - Triển vọng nhân rộng Mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp của tỉnh Đồng Tháp

Một là, mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp của tỉnh Đồng Tháp có thể được áp dụng khá hiệu quả và phù hợp trong cải cách thể chế ở cấp địa phương:

+ Mô hình này cũng có thể áp dụng được cho đối thoại để nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý, cải thiện môi trường kinh doanh ở cấp tỉnh, thành phố và cấp quận, huyện.

+ Mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp của tỉnh Đồng Tháp cũng có thể được áp dụng mở rộng cho nhiều lĩnh vực ngoài kinh tế để thực hiện cải cách thể chế.

+ Có thể được áp dụng mở rộng cho các lĩnh vực quản lý chuyên môn sâu của các sở, ngành.

Hai là, mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp của tỉnh Đồng Tháp cũng có thể được áp dụng mở rộng cho nhiều đối tượng để thực hiện cải cách thể chế. Theo đó, đối thoại không chỉ diễn ra giữa chính quyền và doanh nghiệp, mà có thể thực hiện giữa các cơ quan trong chính quyền, các nhóm cơ quan thực hiện nhiệm vụ chuyên môn có đặc điểm tương đồng.

- Một số kiến nghị để nhân rộng thành công mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp của tỉnh Đồng Tháp

+ *Kiến nghị với Bộ Chính trị, Ban Bí thư*

Chỉ đạo thí điểm mô hình đối thoại giữa chính quyền và doanh nghiệp trong thể chế quản lý địa phương.

Chỉ đạo tổng kết các sáng kiến phát triển địa phương trên phạm vi cả nước.

Chỉ đạo tổ chức diễn đàn thường niên “Sáng kiến phát triển địa phương”, để các địa phương trình bày các sáng kiến, các điểm mới trong thực tiễn quản trị địa phương, đồng thời là diễn đàn đối thoại giữa các địa phương, để từng bước hoàn thiện những mô hình hay, cách làm mới.

Chỉ đạo Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh chủ trì, phối hợp với Ban Kinh tế Trung ương, Ban Dân vận Trung ương, Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Câu lạc bộ Doanh nhân sớm tổng kết, để xây dựng mô hình phổ quát, có thể vận dụng và nhân rộng ở nhiều địa phương.

+ *Kiến nghị với Chính phủ*

Chính phủ cần đưa vào yêu cầu đối với cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh, cải cách hành chính ở các địa phương quy định về tổ chức đối thoại giữa người đứng đầu chính quyền và doanh nghiệp bất kỳ lúc nào doanh nghiệp có nhu cầu, ngay khi có phát sinh vướng mắc.

Thử nghiệm các “sandbox” trong xây dựng, thực thi chính sách, đặc biệt những chính sách để giải quyết các vấn đề phức tạp, chưa thống nhất,

thử nghiệm thực hiện ở phạm vi địa phương, sau đó tổng kết, đánh giá và nhân rộng.

+ *Kiến nghị với các địa phương*

Thứ nhất, cần phát huy vai trò của cấp ủy và lãnh đạo của Đảng tại cơ sở. Mô hình chỉ thành công khi có sự quan tâm sâu sát, chỉ đạo thường xuyên từ cấp ủy, trực tiếp là Bí thư tới hoạt động của mô hình.

Thứ hai, việc áp dụng mô hình Cà phê doanh nhân - doanh nghiệp phải xuất phát từ nhu cầu thực tiễn, từ quyết tâm, khát vọng thay đổi và sự quyết liệt trước hết của người đứng đầu, lãnh đạo các địa phương.

Thứ ba, mô hình này cần được triển khai trên tinh thần cầu thị, thực lòng, thực sự muốn “lắng nghe - thấu hiểu”, thực sự cởi mở, thân thiện, gần gũi mới có thể bảo đảm hiệu quả của việc đối thoại. Đây cũng là điều kiện tiên quyết để mô hình khi được nhân rộng sẽ phát triển bền vững.

Thứ tư, để phù hợp với mỗi địa phương, cần điều chỉnh về thời gian, tần suất, vấn đề đối thoại cho phù hợp với đặc điểm, đặc thù của địa phương cũng như quy mô và cấp quản lý.

Thứ năm, nguyên tắc xuyên suốt là cởi mở, thân thiện, tin cậy, thực chất, nhưng cũng cần có sự chuẩn bị cần thiết cho mỗi vấn đề được trao đổi. Tuy nhiên, tuyệt đối không hành chính hóa, nghi lễ hóa hoạt động này.

Thứ sáu, để mô hình thành công, cần lưu ý một số rủi ro, như nguy cơ tạo ra cơ hội tìm kiếm đặc lợi, chính quyền bị chi phối bởi các doanh nghiệp lớn. Khi các rủi ro này không được kiểm soát, hoạt động của mô hình trở nên hình thức, lâu dần sẽ làm méo mó, thậm chí mất đi động lực của các bên tham gia đối thoại, đặc biệt là nhóm doanh nghiệp nhỏ, yếu thế. Điều này sẽ dẫn tới hậu quả là mục tiêu hoạt động, cũng như nỗ lực giải quyết các bất cập của môi trường kinh doanh thông qua đối thoại không thể thực hiện được, làm cho các vấn đề định giải quyết trở nên trầm trọng hơn □

(1), (2), (3) và (4) Báo cáo Năng lực cạnh tranh cấp tỉnh, VCCI, các năm từ 2014 - 2020

(5) Số liệu từ Cục Thống kê tỉnh Đồng Tháp